

## Nr 177.

Av herr Larsson i Julita m. fl., om anslag för bestridande av kostnaderna för vissa med särskild avgift belagda telefonsamtal.

Under de senaste åren har otvivelaktigt en stegrad uppmärksamhet ägnats den tilltagande inflyttningen till städer och industriorter samt den befolkningsminskning som därigenom uppstått på landsbygden. Under den diskussion som förts av denna anledning har till och med gjorts gällande, att denna inflyttning till städer och industriorter i vissa fall nått en sådan omfattning, att svårigheter uppstått för erhållande av erforderlig arbetskraft på landsbygden. Då en allmän uppfattning av sådan innebörd vunnit insteg, att denna inte alltid önskvärda förskjutning av befolkningen från landsbygden till städer och industriorter till väsentlig del är beroende på den lockelse i form av rikligare försörjning på grund av den högre lönenivån i dessa städer och industriorter samt genom de större möjligheter till bekvämlighet och förströelse, som en större befolkningstäthet skapar förutsättningar för, så har i anledning därutav en allmän strävan inriktats på att söka åstadkomma största möjliga likställighet mellan städer- industriorter å den ena sidan och landsbygden å den andra sidan i nu berörda hänseenden.

Ett betydelsefullt område, där såväl besvär som kostnader alldeles påtagligt stå i omvänt förhållande till befolkningstätheten, är förvisso samhällsmedborgarnas behov av läkarvård och annan därmed jämförbar socialvård. På landsbygden erbjuder det understundom alldeles särskilda svårigheter att nå exempelvis provinsialläkaren i och för en enkel men nödvändig konsultation. Då man inom städer och industriorter merendels har stads- eller provinsialläkaren boende inom det taxeområde som vederbörande ort hör till och sålunda möjlighet till avgiftsfria telefonsamtal, så inträffar på landsbygden icke sällan det förhållandet att vederbörande tjänsteläkares stationsort är belägen inom ett annat taxeområde. På grund därutav kan telefonförbindelse endast erhållas genom sådana samtal, som utöver abonnemangsavgiften äro belagda med särskild avgift, så kallade rikssamtal.

De personer, som sålunda endast efter större tidsutdräkt och genom större kostnader kunna erhålla telefonförbindelse med distriktets provinsialläkare, hava för visso en missgynnad ställning. Dessa omständigheter i sin tur göra, att i sådana orter där här berörda förhållanden uppstå, där har befolkningen ringa eller ingen nytta av sin tjänsteläkare. Därest privatpraktiserande läkare finnes att tillgå inom samma taxeområde så anlitas i regel denne. Härigenom uppstå onödiga kostnader för den vård sökande, särskilt i de fall, då sådan sjukdom konstateras, för vilken enligt epidemilagens bestämmelser ersättning för av tjänsteläkare meddelad läkarvård skall utgå av statsmedel. Härtill kommer den olägenhet som

uppstår därigenom, att provinsialläkaren har skyldighet att till vederbörande 1:ste provinsialläkare inrapportera alla förekommande epidemiska sjukdomar inom sitt distrikt. I de flesta fall är det givetvis omöjligt för lekmanen att avgöra huruvida ett visst sjukdomsfall är epidemiskt eller ej och på grundval av sitt omdöme därutinnan göra det förnuftigaste valet av läkare. På grund av ovan anförda och andra liknande skäl har också krav på bland annat avgiftsfri telefonförbindelse med provinsialläkaren framförts vid överläggningar som hållits i samband med vidtagande av förberedande åtgärder för ifrågasatt ändrad indelning i provinsialläkardistrikt. Då emellertid varje indelning i provinsialläkardistrikt måste bestämmas framför allt kanske med hänsyn tagen till dess innevånareantal, så torde vid en eventuell nyindelning önskemålen om att komma ifrån de olägenheter, som helt naturligt uppstå ifråga om telefonförbindelserna, då delar av två eller flera taxeområden sammanföras till ett provinsialläkaredistrikt, inte alltid kunna tillgodoses.

Om det således med stöd av vad som här ovan anförts, måste anses som ett rättvist krav att mera likvärdiga möjligheter att komma i telefonförbindelse med vederbörande tjänsteläkare tillskapas, och att en större och rättvisare utjämning av kostnaderna härför kommer till stånd, så torde motsvarande slutsats kunna dragas även beträffande de olika möjligheterna för telefonsamtal med distriktsbarnmorska. Betecknande är att fall förekommit, då kommuner i infordrat utlåtande över förslag till ändrad indelning i barnmorskedistrikt — för att gå med på den reduktion av antalet barnmorskedistrikt som befunnits ändamålsenlig med hänsyn till att förlossningsvården i allt större utsträckning ombesörjes vid lasaretten — som villkor för medgivande till på grund av dessa omständigheter påkallad förändring av distriktsindelningen rest krav på bättre telefonförbindelse. Att situationer kunna uppstå då en snabb telefonförbindelse med distriktsbarnmorska är av allra största betydelse torde inte vara svårt att inse, likaväl som det fördenskull även är angeläget att tillskapa bättre förhållanden i sådant avseende i alla de fall, där jämväl ett barnmorskedistrikt består av delar utav två eller flera taxeområden.

Slutligen anmäler sig enahanda synpunkter jämväl med avseende på behovet av telefonförbindelse med distriktstandläkare. Enligt de utredningar och förslag som avgivits av såväl statens sjukvårdskommitté som 1937 års folktandvårds-sakkunniga så skall tandvård meddelas genom för vissa tandvårdsdistrikt anställda distriktstandläkare. Södermanlands läns landsting har redan infört en försöksanordning för beredande av tandvård åt barn i skol- och förskolåldern samt för tandvård åt vuxna, allt i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder som förordats av de sakkunniga. Vid indelningen i tandvårdsdistrikt har inte heller i detta fall distriktsindelningen kunnat ske utan att i vissa fall tandvårdsdistrikt bildats av kommuner som tillhöra olika telefontaxeområden.

En omreglering av dessa telefontaxeområden med hänsyn till här berörda omständigheter torde knappast vara tänkbar. Under sådana omständigheter

synes den närmast till hands liggande utvägen att vinna en rättvisare fördelning av samhällsmedlemmarnas kostnader i och för konsultation med provinsialläkare, distriktsbarnmorska och distriktstandläkare vara den, att ersättning av statsmedel utgår för i sådant avseende expedierat, med särskild avgift belagt telefonsamtal. Dylig ersättning torde lämpligen kunna utanordnas genom vederbörande länsstyrelse och hälsovårdsnämnd och synes böra tillkomma jämväl provinsialläkare vid samtal med underordnad distriktssköterska som är bosatt inom annat telefontaxeområde. För att nå största möjliga likformighet jämväl med avseende på förutsättningarna för snabba telefonförbindelser i här berörda fall, synes det vara skäligt att dessa samtal få utväxlas som ilsamtal och att ersättningen utgår efter därför gällande grunder.

Med åberopande av vad sålunda anförts få vi vördsamt hemställa,

att riksdagen, för bestridande av kostnader för sådana med särskild avgift belagda telefonsamtal — s. k. rikssamtal och ilsamtal — som expedierats från abonnent inom ett taxeområde till vederbörande inom angränsande taxeområde bosatt tjänstgörande provinsialläkare, distriktsbarnmorska eller av landsting anställd distriktstandläkare samt från provinsialläkare till underordnad distriktssköterska, ville besluta att till Kungl. Maj:ts förfogande ställa ett förslagsanslag på tiotusen (10,000) kronor.

Stockholm den 22 januari 1938.

*Gust. Larsson*  
i Julita.

*Erik Lundbom.*

*C. J. Johansson.*

*Joh. Nilson.*

*Stig Janson*  
i Frändesta.

---